

Алексєєв А.О.

викладач,

*ВКНЗ «Коростишівський педагогічний коледж
імені І.Я. Франка»*

ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Проблема молоді – одна з основних, тому що, як не банально це звучить, за нею майбутнє. Громадянська освіта допомагає молоді бути добре проінформованими, активними, залученими у процеси створення політики та демократичного управління.

Сутність демократичної громадянської освіти полягає у наданні кожній особистості знань, необхідних для існування й ефективного функціонування в сучасному суспільстві, які визначають його громадянську компетентність, політико-правову й соціально-економічну освіченість те, що називають культурою соціальності.

Громадяни демократичних суспільств мають володіти необхідним мінімумом знань про ідеали і цінності, що складають основу демократичної політичної культури. Така культура включає розуміння значення прав людини, їх дотримання у повсякденній практиці, знання того, як влаштоване суспільство та його інститути, вміння брати участь у громадському житті: сприяти розв'язанню конфліктів, вступати в комунікацію й співпрацювати, в тому числі й з представниками влади, робити свідомий і відповідальний вибір, критично мислити тощо. Зміст демократичної політичної освіти складають також відповідні цінності свобода, справедливість, рівність можливостей, солідарність, міжкультурне взаєморозуміння, захист довкілля, відданість справі миру тощо.

Громадянська освіта покликана вселяти в людей упевненість, віру у власні сили, власну спроможність оптимально, відповідно до національного духу й традицій, влаштовувати спільне життя, шанувати цінності демократизму й злагоди [1].

У контексті російської інформаційної агресії особливе місце в нашому суспільстві посідає медіаграмотність. У лавині інформаційних новин, молоді складно виробити власне розуміння перебігу подій, політичних спекуляцій і популізму. Основними завданнями інформаційної війни є: створення атмосфери бездуховності, негативного ставлення до культури та історичної спадщини у суспільстві; маніпулювання громадською думкою і політичною орієнтацією населення держави з метою створення політичного напруження та стану, близького до хаосу; введення населення в оману щодо роботи державних органів влади, підрив їх авторитету, дискредитація їхніх дій; дискредитація фактів історичної, національної самобутності народу; зміна системи цінностей, які визначають спосіб життя і світогляд людей тощо [2].

Наскільки є достовірними новини поширені популярними серед студентської молоді соціальними медіа, такі як Facebook, Twitter, Telegram, Instagram ? Агресивне втручання в наш інформаційний простір ботів і тролів,

спотворення реальності, маніпуляція і додаткові смисли, комерційні платформи [3]. *Всі перераховані соціальні медіа є психологічними засобами втручання «Русского мира» у функціонування засобів масової комунікації України. Це руйнує традиційну українську ментальність, національну ідентичність, відчуження від рідної мови, культури, вироблення в українців почуття меншовартості, психології угодицтва, малоросійства. Головним завданням інформаційної зброї є, за висловом М. А. Булгакова, «розруха в головах», яка небезпечніша за розруху в економіці, тому що втрата національних, духовних цінностей веде до виродження народу й краху суспільства.*

Саме за допомогою громадянської освіти викладач має протистояти цим загрозам, формувати в студентській аудиторії критичне переосмислення інформаційного потоку, формувати чітку громадянську позицію, національну свідомість, патріотичні почуття, мотивації діяльності, ціннісні орієнтири... Але це не останні завдання громадянської освіти. Не менш важливим є подолання і звільнення свідомості молоді від тягаря освітянської пострадянщини. Пострадянськість, авторитаризм, соціалістичні змагання... Ініціативу можуть покарати, креативність скептично розкритикувати, бо твоя думка має збігатися з тим, що подано в підручнику. Тут же й страх помилки, який в майбутньому переростає у «комплекс відмінника»

У закладах вищої освіти I-II рівня акредитації громадянська компетентність студента – майбутнього фахівця формується на заняттях соціально-економічного циклу, зокрема і в рамках інтегрованого курсу «Громадянська освіта». Мета навчального предмета полягає у розвитку та соціалізації особистості, формуванні її національної самосвідомості, громадянської позиції, загальної культури, світоглядних орієнтирів, критичного мислення, творчих здібностей, дослідницьких та аналітичних навичок, навичок життєзабезпечення та професійних якостей.

Особливістю навчального курсу «Громадянська освіта» є те, що викладач на свій розсуд може (за необхідності) планувати такі заняття, оскільки програма не містить розподілу навчального матеріалу за годинами. Саме такий підхід дозволяє оперативно реагувати на події в країні та світі, надавати власний коментар, спонукати студентів до критичного переосмислення медійного продукту. Наприклад, на занятті студентам було запропоновано підготувати виступи: «Надання томосу про автокефалію православної церкви в Україні», «Вибух у коледжі окупованої Керчі. Коментарі» і провести дискусію з аудиторією. У результаті проведеної роботи студенти мали можливість критично аналізувати та оцінювати різноманітні види інформації, розвивати свіжий, незаангажований погляд на події.

Отже, заняття соціально-економічного циклу у закладах вищої освіти I-II рівня акредитації спрямовані на формування громадянської компетентності студентів, що дозволяє формувати навички роботи з різними джерелами інформації, аналізувати, розуміти і перетворювати її. Такий підхід представлено у критичній педагогіці Пауло Фрейре, яка пропонує:

- «включеність» у навчальний процес студента;
- створення знання, релевантного для його досвіду;

- демократичність і мультикультурність (подолання ієрархій, залучення до освітнього процесу різних верств населення, сприяння рівності);
- десоціалізація (критичний підхід до домінуючих стереотипів, відмова від нудного монотонного викладання та перехід до діалогу);
- орієнтація на дослідження (викладач вивчає студентів, студенти досліджують матеріал) та на дію (як змінити владні відносини, які обрати шляхи, що приведуть до соціальних змін) [5]. У закладах вищої освіти студент має почувати себе гідно і вільно. Свобода особистості у всіх її проявах повинна стати наріжним фундаментом виховання. Невід’ємним проявом свободи є громадянська компетентність особистості.

Список використаних джерел:

1. Карнаух А. Громадянська освіта як засіб формування політичної культури молоді [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/9733/08-Karnayh.pdf?sequence=1>
2. Завдання освіти, виховання і розвитку особистості студента вищої школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/1212012436972/politologiya/informatsiyna_viyuna_forma_vedennya_informatsiyного_protiborstva
3. Чи варто вірити соцмережам? 6 правил захисту від інформаційних маніпуляцій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://talks.happymonday.com.ua/mediagramotnist/>
4. Освіта в Україні пострадянська? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kredens.lviv.ua/osvita-v-ukrayini-postradyanska/>
5. Гайденко В. Філософія освіти в Бразилії: Критична педагогіка Пауло Фрейре [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://filosofiya-osviti-v-braziliyi-kritichna-pedagogika-paulo-freyre-1.pdf>

Андрущенко М.О., Рамазанов Р.Ш.

студенти,

Харківський національний університет радіоелектроніки

ПЕРСПЕКТИВИ МЕТОДОЛОГІЇ ФІЛОСОФІЇ ПОСТМОДЕРНУ

Одним з найголовніших завдань філософії ХХІ століття є необхідність осмислення сучасного західноєвропейського філософського досвіду з позицій більш фундаментальних та всебічних, ніж це здійснювалось раніше. Філософія взаємопов’язана з наукою, релігією, етикою, політикою, містикою, естетикою, і цей зв’язок є багатостороннім. Філософська культура стає квінтесенцією розвитку цивілізації, нації, народу, регіону, держави, в яких створювались та закріплювались численні фундаментальні принципи релігії, етики, науки, філософії, основні форми моралі та традиції, стійкі стереотипи в мові, мисленні, уявах і сприйняттях, певна ціннісна орієнтація, утопія та міфологія. Ці процеси є процесами співіснування й взаємовпливу, і їх намагаються розглядати в межах філософського постмодернізму завдяки різноманітним методам та методологіям (зокрема, філософській компаративістиці). Сучасні